

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

**VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS**
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/17/1534

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija Andmekaitse Inspektsiooni juhtivinspektor Merit Valgjärv

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht 25.08.2017 Tallinn

Vaide esitamise aeg 19.07.2017

Teabevaldaja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
aadress: Suur-Ameerika 1
10129 Tallinn
e-posti aadress: info@mkm.ee

Teabevaldaja vastutava isik kantsler

Vaide esitaja (teabenõudja) MTÜ ARB
aadress: Mardi talu
Pirgu küla
Juuru vald
79401 Raplamaa
e-posti aadress: priit@humal.ee

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punktide 3 ja 4, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punktide 2 ja 4 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lõike 3 alusel:

1) teen vaideotsuse rahuldada vaie osaliselt, sest valitsuskabineti 05.02.2015 nõupidamise materjalide hulgast on teabenõudjale väljastatud „Balti riikide ühine toetuskiri Rail Baltic projektitaotlusele“:

2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

- analüüsida 11.07.2017 MTÜ ARB esitatud teabenõudega soovitud teavet ja väljastada sellest osa, millele juurdepääsupiirangud ei laiene;
- teavitada valitsuskabineti 05.02.2015 nõupidamise materjalidele juurdepääsupiirangu

aluste muutmisest Riigikantseleid.

- põhjendada selle teabe väljastamatajätmist, millele juurdepääsupiirangud endiselt laienevad.

3) määrán ettekirjutuse täitmise tähtajaks 08.09.2017.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspeksioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Tallinna halduskohtusse üksnes vaideotsuse rahuldamata jäänud osas või juhul, kui Andmekaitse Inspeksioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil. Seejuures saab vaide tühistamist nõuda üksnes koos teabevaldajale esitatud nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

Riigiasutus saab käesoleva haldusakti vaidlustada vaidega Andmekaitse Inspeksiooni peadirektorile või Vabariigi Valitsuse seaduse §-s 101 toodud korras.

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspeksiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspeksioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

FAKTILISED ASJAOLUD:

11.07.2017 esitas MTÜ ARB teabenõude Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, milles soovis 05.02.2015 Vabariigi Valitsuse kabinetinõupidamise neljanda päevakorrapunkti koopiat (arutelu ja materjalid) ja Rail Balicu CEF rahastustaotluse nr 26288598 koopia.

19.07.2017 keeldus teabevaldaja teabenõude täitmisest põhjendades seda asjaoluga, et kõik soovitud dokumendid on juurdepääsupiiranguga teave.

19.07.2017 esitas MTÜ ARB vaide Andmekaitse Inspeksioonile.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vastavalt teie poolt tehtud ettekirjutusele 2.1-3/17/952 saabunud vastusele nr 1.15-6/17-5810, mille koopia saadeti ka teile palusime valituskabineti 05.02.15 (päevakorra punkt 4) materjale sealhulgas CEF rahastustaotlust ka MKM-st ning saime lisatud vastuse.

Palume:

1) Teha kindlaks kas kehtivad juurepääsupiirangud avaliku teabe seaduse § 35 lg 1 p 3 alusel on õiguspärased?

2) Teha kindlaks kas 15.12.2015. esitatud põhjendused on veel kehtivad arvestades, et rahastusotsus on tehtud ning ajakava ja eelarveid sisaldav leping on avalik.

3) Teha ettekirjutus juurdepääsupiirangute tühistamiseks ja teabe avaldamiseks.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Küsisite Majandus-ja Kommunikatsiooniministeeriumilt (edaspidi MKM) selgitusi seoses Priit Humala vaide lahendamiseega. Vastame Teile esitatud küsimuste kaupa.

1. Vastavalt AvTS § 38 lg 2 ei ole välistatud ka juurdepääsupiiranguga teabest selle osa väljastamine, millele juurdepääsupiirangud ei laiene. Kas antud juhul laienevad juurdepääsupiirangud kogu teabele või oleks olnud võimalik osa teabest siiski teabenõudjale väljastada?

Teabenõude esitaja on MKM-lt soovinud toetuse taotluse nr 26288598 väljastamist. Nimetatu on Rail Baltica projekti rahastamiseks Euroopa Ühendamise Rahastule (CEF) 11.09.2014a välja kuulutatud taotlusvooru esitatud taotlus tegevusele „Development of a 1435 mm standard gauge railway line in the Rail Baltic/Rail Baltica (RB) corridor through Estonia, Latvia and Lithuania“. Taotluse esitas Läti Vabariigis registreeritud kolme Balti riigi initsiatiivil asutatud ühissettevõtja RB Rail AS, kes esitas taotluse enda ning kolme Balti riigi transpordivaldkonna ministriumide nimel. Vastavalt kokkulepetele taotluse teiste osapooltega on esitatud taotlusele kehtestatud juurdepääsupiirang avaliku teabe seaduse § 35 lg 1 p 3 alusel.

Rail Baltica projekt on kolme Balti riigi ühisprojekt. Projekti on võimalik realiseerida vaid ühiselt ja selle rakendamine eeldab kõigi kolme Balti riigi head koostööd. Taotlus sisaldab andmeid kõigi riikide osas ja Eesti osa osaline avaldamine eraldiseisvalt ei ole võimalik teiste riikide huve kahjustamata. Eeltoodud põhjustel ei pea me võimalikuks taotluse esitamist teabenõude esitajale. Piirangu sisuliste põhjuste kohta vt ka vastust järgmisele küsimusele.

2. Juurdepääsupiirang peab olema põhjendatud ja kooskõlas teabe sisuga. Palun selgitada, kuidas teabe avalikuks saamine võib kahjustada riigi välissuhtlemist (AvTS § 35 lg 3)? Samuti palun selgitada, kas juurdepääsu piiramine küsitud teabele on endiselt relevantne või on asjakohane vaide esitaja nõue (nõude p 2) juurdepääsupiirangute üldiseks ülevaatamiseks. Juurdepääsupiirangu kehtestamine tuleneb taotluse osapoolte kokkuleppest taotluses esitatud informatsiooni mitte avalikustada. Teabe avalikustamine tekitab olukorra, kus Eesti ei peaks kinni oma kokkulepetest teiste riikide ja RB Rail AS-iga ning see kahjustaks riikide välissuhtlemist (AvTS § 35 lg 1 p 3), eelkõige kahjustaks Eesti välissuhtlus Rail Baltica küsimustes nii Euroopa Liidu, Läti kui Leeduga seoses usalduse kadumisega. Rail Baltica projekti saab realiseerida vaid kolme riigi koostöös, mistõttu on hea läbisaamine ja kokkulepete pidamine kogu projekti, sealhulgas Eesti Vabariigi huvides. Lisaks tuleb arvestada, et Rail Baltica projekti plaanitakse väga suures osas rahastada CEF vahendite kaudu. CEF vahendite koordinaatori, Euroopa Liidu innovatsiooni ja võrgustike rakendusamet (INEA), eraldab vahendeid korraga piiratud arvu tegevuste lõikes, mis tähendab, et Rail Baltica projekti käigus on tarvis korduvalt CEF vahendeid juurde taotleda. Igas taotluses, sh Priit Humala poolt küsitud taotluses, on avatud palju taustinformatsiooni Rail Baltica projektiga seoses. Arvestada tuleb asjaoluga, et toetuste taotlemine CEF vahenditest on konkurentsipõhine, mis tähendab, et taotluses sisalduva teabe avalikuks saamine kahjustaks RB projekti konkurentsipositsiooni võrreldes teiste riikide projektidega, kelle huvi on tegevuste elluviimisesse kaasata samu, piiratud finantsallika vahendeid. Sellest tulenevalt on juurdepääsu piiramine küsitud teabele relevantne kuni projekti elluviimise lõpuni. Samas kaalume juurdepääsupiirangu igakordsel lõppemisel, kas seda on tarvis pikendada või võib teabe siiski avalikuks teha. Peame selles osas konsultatsioone ka teiste riikidega.

3. Kas Majandus-ja Kommunikatsiooniministeeriumil on olemas Vabariigi Valitsuse 5. veebruari 2015. a kabinetinõupidamise 4. päevakorrapunkti materjalid?

MKM-il on Vabariigi Valitsuse 5. veebruari 2015. a kabinetinõupidamise 4. päevakorrapunkti materjalid olemas.

MKM on nimetatud materjalidele kehtestanud juurdepääsupiirangu AvTS § 35 lg 1 p 3 alusel. Nimetatud materjalidest on juurdepääsupiirang seoses selle lõpptähtaja möödumisega eemaldatud üksnes dokumendilt „Balti riikide ühine toetuskiri Rail Baltic projektitaotlusele“. Nimetatud dokument on edastatud ka käesoleva teabenõude esitajale. Teiste materjalide osas palume arvestada juurdepääsupiiranguga AvTS § 35 lg 1 p 3 alusel. Põhjenduste osas vaata vastus küsimusele nr 2.

Selgitame, et kuigi me ei tee Priit Humalale kättesaadavaks taotlust ja Vabariigi Valitsuse kabinetinõupidamise materjale, on kõik oluline informatsioon Rail Baltica projekti nimetatud osaga talle kättesaadav. Nimelt otsustas MKM eemaldada osaliselt juurdepääsupiirangu nimetatud taotluse põhjal sõlmitud CEF 1 lepingult (vt meie 07.06.2017 kiri nr 1.15-5/17-25/17-4956 Andmekaitse Inspektsioonile). CEF 1 rahastuslepingu avalikustatud informatsioon on Rail Baltica raames CEF 1 taotluse alusel rahastatavate tegevuste osas avaliku huvi rahuldamiseks piisav ning seda on tehtud mahus, mis on kokku lepitud projekti teiste partneritega (kolm Balti riiki, RB Rail AS ning Euroopa Komisjon). Näiteks on

rahastuslepingus avaldatud osa põhjal lugejal võimalik saada üksikasjalik ülevaade projekti tegevustest kõigis kolmes Balti riigis, mis meie hinnangul on olulisim projekti progressi puudutav ning avalikkust huvitav info.

Meile teadaolevalt on Riigikantselei AKI soovitud dokumendid esitanud vastusena Teie järelepärimisele samas vaidemenetluses, mistõttu me neid täiendavalt ei lisa.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Vastavalt avaliku teabe seaduse (AvTS) § 9 on teabevaldaja kohustatud võimaldama juurdepääsu tema valduses olevale teabele seaduses sätestatud korras.

Tulenevalt sellest on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium teabevaldajaks kogu vaide esitaja nõutud teabe osas.

1. Valitsuskabineti 05.02.2015 nõupidamisele esitatud dokumendid

Olen tutvunud alltoodud dokumentidega, mis edastati Riigikantselei poolt:

1) memorandum valitsuskabineti nõupidamisele,

2) Balti riikide ühise toetuskirja eelnõu Rail Baltic projektitaotlusele (seisuga 3. veebruar 2015. a, Läti ettepaneku alusel, inglise keeles),

3) ülevaade omafinantseeringu vajadusest 66,2% finantsvajaku korral (inglise keeles),

4) ülevaade omafinantseeringu vajadusest 91,4% finantsvajaku korral (inglise keeles),

5) ülevaade omafinantseeringu vajadusest 100% finantsvajaku korral (inglise keeles),

6) Rail Balticu Euroopa Ühendamise Rahastu Balti riikide ja Rail Baltic ühissettevõtte ühistaotluse eelnõu (seisuga 3. veebruar 2015. a, inglise keeles),

7) ettekande slaidid (PowerPointis),

8) valitsuskabineti 05.02.2015 nõupidamise kokkuvõte.

Teabevaldaja on esitanud üldsõnalised põhjendused, mille kohaselt kahjustab kogu ülaltoodud dokumentides sisalduv teave riigi välissuhtlust ja lisa 2, millelt on juurdepääsupiirang eemaldatud ja mis on teabenõudjale väljastatud.

Peale dokumentidega tutvumist olen seisukohal, et valitsuskabinetile esitatud teave ja lisa 2, mis on juba teabenõudjale väljastatud, tuleb uuesti üle vaadata, sest täies mahus ei sisalda need teavet, mis võiks välissuhtlust kahjustada. Juurdepääsupiirang (AvTS § 35 lg 1 p 3) on põhjendatud, kuid ei laiene kogu teabele. Teave, mis on juba avalikustatud ei saa kahjustada välissuhtlemist (nt on sellist teavet lisas 1, lisas 7 samuti teistes dokumentides) ning üksiknäidetes laskumata sisaldavad ülalootletud materjalid vaieldamatult sellist teavet, mille puhul AvTS § 35 lg 2 p 3 ei kohaldu. Tulenevalt sellest tuleb teabevaldajal kogu materjal uuesti üle vaadata ja väljastada see osa teabest, millele juurdepääsu piiramine ei ole (enam) asjakohane.

Juurdepääsupiiranguga dokumentide puhul peab teabevaldaja lähtuma AvTS § 38 lõikest 2, mille kohaselt ei saa teabenõude täitmisest keelduda ainuüksi põhjusel, et küsitud dokument/teave sisaldab muu hulgas piiranguga teavet (vt ka Riigikohtu 23.10.2003. a otsust nr 3-3-1-57-03, RT III 2003, 32, 324, punkt 20). Kui on võimalik, siis tagatakse juurdepääs üksnes sellele osale küsitud dokumendist/teabest, mida piirang ei puuduta. Peale dokumentidega tutvumist olen seisukohal, et selline teabe väljastamine on antud juhul võimalik.

Juhin Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tähelepanu asjaolule, et teabe loonud teabevaldaja seatud juurdepääsupiirang on siduv ka kõigile teistele teabevaldajatele. Kui otse eriseadusest ei tulene teisiti, ei saa teine asutus piirangut omatahtsi kehtetuks tunnistada ega eirata. Vastasel juhul kohaldub väärteovastutus (AvTS-i § 541 lg 1). Ainult piirangu seadnu saab selle kehtetuks tunnistada, teised saavad vaid tema tähelepanu juhtida.

Antud juhul ei nähtu, et teabevaldaja oleks teavitanud Riigikantseleid muutunud ja lõppenud juurdepääsupiirangutest, millega on rikutud AvTS § 42 lõiget 3.

Ülaltoodu on oluline ka valitsuskabineti 05.02.2015 nõupidamise kokkuvõtte väljastamise otsustamisel. Kui Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on teabevaldaja, tuleb

dokumendi väljastamisel konsulteerida Riigikantseleiga ja väljastada dokument samas mahus nagu Riigikantselei.

/allkirjastatud digitaalselt/

Merit Valgjärv

juhivinspektor

peadirektori volitusel